

Rahil Patel

Gevonden door liefde

Een hindoe priester ontmoet Jezus Christus

UITGEVERIJ **KOK** UTRECHT

Oorspronkelijke uitgave:

Found by Love. A Hindu priest encounters Jesus Christ

© 2016 Rahil Patel,

uitgegeven door Instant Apostle, Watford, Engeland, www.instantapostle.com

Nederlandstalige uitgave:

© 2017, Uitgeverij Kok, Utrecht

www.uitgeverijkok.nl

Vertaling: Jaap Slingerland

Bijbelcitaten: Nieuwe Bijbelvertaling © 2004 NBG

Omslagontwerp: Arno Spaansen

Foto: Len Kenswill

Vormgeving binnenwerk: Elgraphic bv, Vlaardingen

ISBN 978 90 435 2892 4

NUR 700

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

1

Hoe het begon en ik mijn weg vond

‘Mitesh! Je moet met papa naar de groothandel! Zorg snel dat je klaarstaat!’ Zo werd voor mij iedere zaterdagochtend weer het meest vervelende klusje van de week ingeluid. Raj, mijn oudere broer, was mijn naam aan het roepen terwijl hij zelf alvast naar buiten liep om mijn moeder te helpen de stellingen vol te stapelen met levensmiddelen en sigaretten in het winkeltje bij onze krantenkiosk in Deanshanger, een plaatsje vlakbij Milton Keynes, even boven Londen. Chagrijnig vanwege het vervelende klusje trok ik mijn schoenen aan en liep ik gehoorzaam naar de auto.

Mitesh, inderdaad. Dat was mijn kindernaam, die ik bij mijn geboorte had meegekregen. Hoe die is veranderd in Rahil is een interessant verhaal met vele bochten en wendingen.

Ik zat op de bijrijdersstoel van onze blauwe Datsun Bluebird, was nog maar vier en had mijn modelvliegtuigje bij me dat Raj zo mooi had gemaakt. Niet alleen mijn vader, maar de Gujarati-Indiërs in het algemeen hadden een passie voor Datsuns. Deze auto's werden gemaakt in Japan, beschikten over eindeloos veel ruimte en waren zeer betrouwbaar; ze gingen jaren mee. In een tijdperk waarin er in Engeland nog geen wetten golden over een maximaal aantal passagiers, en net zo min over het vastmaken van je autogordel, was het de auto bij uitstek voor een groot Indiaas gezin: bijna de hele familie paste erin!

Zelf was ik dol op vliegtuigen. Dat was mijn passie. Elke dag als ik aan het spelen was in onze voortuin, tuurde ik naar de lucht of ik er een zag, en vroeg ik me af hoe het kon dat ze rechte wolken achter zich maakten die daar zo lang bleven hangen. Het was een fascinerende manier om te dagdromen. De Concorde had in dat jaar, 1976, net zijn eerste commerciële reis naar Bahrein afgelegd, dus doorzochten mijn ogen gretig het luchtruim, en hoopte ik dat ik hem over me heen zou zien vliegen.

Terwijl ik vanbinnen nog zat te dromen en mijmeren, verliepen we de oprit op weg naar onze plaatselijke groothandel, waar papa de auto tot de nok toe vulde met dozen chips en kratten cola. Terwijl hij daar vervolgens ook nog sigaretten en koekjes tussen zette, om te verkopen in de winkel bij onze kiosk, keek ik met stijgende verbazing hoe het hem lukte om zelfs de kleinste ruimte niet onbenut te laten. Elke centimeter werd gebruikt. Ja, dat is de manier waarop wij Gujarati's veel dingen deden, en nog steeds doen. Alles maximaliseren; geen verlies, de volle winst.

In die beginjaren, waarin mijn wereld draaide om mijn nieuwe speelgoedautootjes en ik speelde met mijn treintjes, merkte ik dat mijn vader ontzettend hard werkte, samen met mijn moeder, die hem steunde door dik en dun. Op die leeftijd wist ik nog niet dat mijn ouders hier in Engeland een nieuw leven aan het opbouwen waren, gefundeerd op hun gebroken dromen in het land Kenia. We woonden in een kleine bungalow die vastzat aan onze winkel en op een heuveltje stond, en die ik zelf best mooi vond. Deanshanger was een klein dorpje en vanuit ons huis hadden we uitzicht over zo'n beetje alle lager gelegen huizen en op de school van Raj verderop. Daardoor voelde ik me best speciaal en zelfs ergens de grootste veroveraar. Maar of mijn ouders er ook zo over dachten, betwijfel ik nu. Zij hadden in veel grotere en betere huizen gewoond.

Gujarat is een staat in Noordwest-India, die grenst aan Pakistan, drie andere staten en de Arabische Zee. De staat heeft min of

meer dezelfde oppervlakte als Groot-Brittannië en is tegenwoordig zowel agrarisch als zeer industrieel. Op dit moment zorgt hij voor bijna een kwart van India's BBP. Historisch gezien werd er in 1608 het allereerste kantoor van de Britse Oost-Indische Compagnie gevestigd, in de kuststad Surat.

Mijn overgrootvader verhuisde in 1898 van Gujarat naar Kenia. Hij reisde mee met een groep Britse ambtenaren die bouwden aan de spoorlijnen door Oost-Afrika. Kenia, Oeganda en Tanganyika (nu Tanzania) vormden destijds Britse koloniën en zodoende stonden de drie landen in de volksmond bekend als Oost-Afrika. In dat tijdperk emigreerden vele Gujarati's naar deze mooie landen voor een betere financiële toekomst, en dat ging nog een paar decennia zo door. Ik ben dus weliswaar een Gujarati-Indiër, maar mijn voorouders hebben het grootste deel van, of zelfs hun gehele leven, doorgebracht in Kenia.

Mijn opa (de vader van mijn vader, 'dada') was een interessante man die hield van mensen en dat op vele manieren liet zien. Hij was bijzonder loyaal en betrouwbaar, moedig en vond het heerlijk om risico's te nemen. Hij werd in 1920 geboren in India nadat mijn overgrootvader was teruggekeerd toen zijn werk in Kenia erop zat. Toen hij eenmaal 18 was, volgde mijn grootvader zijn passie voor zaken en reisde hij van India naar Kenia in een *dhow*, bijna het enige vervoermiddel waarmee die reis destijds kon worden afgelegd. De oversteek duurde veertig dagen, voerde langs de kustlijn, en was zeer uitdagend. Negen van de tien passagiers stierven tijdens de reis aan zwartwaterkoorts. De kapitein keek naar mijn opa en zei: 'Bereid je er maar op voor. Jij wordt de volgende. Nog laatste wensen?'

Mijn grootvader antwoordde: 'Ja. Mag ik een glas champagne?' Hij kreeg zijn glas en overleefde de reis glorieus.

Zijn overleven beschouwde hij als veelbetekenend en gaf hem het gevoel dat hij was voorbestemd, toen de boot eenmaal de haven invoer aan de fraaie zandkust van Mombasa, dat bekendstond als de poort tot Kenia. Nadat hij in het gezelschap van

vrienden tot rust was gekomen en wegwijs gemaakt, begon hij aan zijn eerste baan in de hoofdstad Nairobi, als boodschapper voor officiers van het Britse leger. De baan was simpel en erg ondergeschikt, maar hij besteedde veel aandacht aan de details en aan timing.

Rond die tijd woonden er in Kenia duizenden Gujarati-Indiërs, die het binnen de diverse takken van de industrie goed deden. De Britse regering moedigde aan dat Indiërs binnen het hele rijk zorgden voor een snelle opbouw van de industrie en infrastructuur in de landen die waren veroverd. Mijn grootvader zag de vele groeimogelijkheden, trouwde met mijn grootmoeder en begon als chauffeur voor een Patel-bouwbedrijf dat het in die tijd, kort na 1940, goed deed. Wekelijks zat hij samen met andere Patels bij een fles bier te kletsen over hun toekomst. Hij had grote dromen, hoopte op veel, en stond bekend als een man van zijn woord. Na veel hard werken behaalde hij in 1946 een doorbraak, toen hij zijn eigen bouwbedrijf opzette. Daarna maakte hij al snel naam binnen gouvernementele kringen. Zijn eerste project was een tankstation en werd een doorslaand succes, waarna hij er in zeer korte tijd nog een groot aantal bouwde in heel Kenia. Dat leidde tot de bouw van basisscholen, militaire barakken, ziekenhuizen, danszalen en, niet onbelangrijk, de vip-lounge op de internationale luchthaven van Nairobi. Op het hoogtepunt van zijn roem werkten er vierduizend mensen voor hem en de weelde van zijn familie was aan alles af te zien.

Mijn vader is de oudste uit een gezin met vier kinderen en mijn moeder is de oudste uit een gezin met drie kinderen. Allebei zijn ze geboren in Kenia en beiden hebben ze het grootste deel van hun leven in dat land doorgebracht, waar ze een gearrangeerd huwelijk zijn aangegaan, dat hun wederzijdse ouders slechts zes dagen daarvoor hadden geregeld. Wederom: in geen enkel opzicht mag er tijd worden verspild! In die tijd waren gearrangeerde huwelijken heel normaal. Indiase ouders deden altijd grondig onderzoek naar de andere familie, waar hun eigen kind

door het huwelijk deel van zou uitmaken. Ze stelden namens hun kind allerlei vragen over de financiële situatie en het gedrag, en zo nodig brachten ze een bezoek aan de school, waar ze de docenten vroegen hoe de jongen of het meisje dat volgens hun voornemen zou trouwen met hun eigen kind zich in werkelijkheid gedroeg. Alle leden van de familie kregen de mogelijkheid om vragen te stellen aan de jongen of het meisje, allemaal tegelijk, en allemaal in één kamer! Je zou het ook een sollicitatiegesprek kunnen noemen, of een ondervraging. Wat mij betreft had het flinke trekken van allebei, maar destijds was dat normaal, want het ging tenslotte om een zeer ingrijpend besluit. En families wilden toch het beste voor hun kinderen. In de loop van de generaties is dit veranderd, en inmiddels geven Indiase ouders, vooral in het Westen, hun kinderen meer vrijheid om hun eigen toekomstige partners te kiezen. Ook bestaat er nu meer flexibiliteit en acceptatie onder Indiase ouders wanneer hun kind wil trouwen met iemand uit een andere cultuur.

Na hun trouwdag kwam het mijn ouders werkelijk aan niets tekort, dankzij het harde werken en het succes van mijn grootvader. Hij had een stuk boerenland aangekocht van bijna een vierkante kilometer, dat hij omtoverde tot een vakantieoord voor de familie. Het wemelde er van de bomen en struiken met cashewnoten, pruimen, peren, mango's en granaatappels. Het vormde de ideale plek voor familiebijeenkomsten en grote feesten vol overdaad. Mijn grootvader was geen alcoholist, maar kon op zijn tijd wel genieten van een drankje. Na veel nadenken had hij zijn drie Duitse herdershonden dan ook Whisky, Gin en Sherry genoemd. Ze volgden hem overal. Zo zag hij het graag, en in zijn huis hield hij zijn favoriete grijze roodstaartpapegaai, die natuurlijk vloeiend Gujarati sprak. Zelfs onze papegaai moest een Indiaas tintje hebben.

Mijn opa kocht kort na 1950 zijn eerste Rolls-Royce, en tegelijk drie Mercedes-Benzes, als aanvulling op zijn toch al uitgebreide collectie buitenlandse auto's. Ze stonden geparkeerd op

de opritten van de diverse statige huizen die hij bezat, en die waren omringd door hectares weelderige tuinen. Al snel reisde de hele familie in stijl heen en weer tussen India, het Verenigd Koninkrijk en Kenia.

Alle broers en zussen van mijn vader hadden een vorm van hoger onderwijs genoten, ook al gingen ze daarna aan de slag bij het bloeiende familiebedrijf. Mijn vader haalde een vliegbrevet aan de Oxford Air Training School, wat het bedrijf later van pas kwam, toen het in opdracht van de Amerikaanse regering groot-schalige projecten ontwikkelde in de oerwouden van Afrika. De dromen waren hemelhoog en de hoop kende geen grenzen. De toekomst straalde de familie tegemoet, met al die overvloedige rijkdom, die op elk gewenst moment door de volgende generaties kon worden overgenomen en vermenigvuldigd. Raj en ik zouden dit alles, en nog veel meer, later in handen krijgen.

Maar op een dag stortte alles in één klap in elkaar. Aan het begin van de jaren zestig van de vorige eeuw was de politieke situatie in Kenia rusteloos, en de roep om onafhankelijkheid duidelijk te horen. Tussen de Britten, de Indiërs en de lokale Oost-Afrikaanse bevolking speelden er vele complexe en begrijpelijke kwesties, waaronder de rijkdom van de Indiërs. Hun onophoudelijke zakelijke en financiële groei zorgde voor scheve ogen. Zodoende voerden de Afrikaanse groepen binnen de regering niet alleen gesprekken met de Britten, maar hadden ze het ook gemunt op de rijke Indiase families.

Op een middag werd mijn opa gebeld door de regering. In dat gesprek werd hem meegedeeld dat zijn bedrijf, en nog vele andere, met onmiddellijke ingang zou worden onteigend. Door dit plotselinge en schokkende nieuws overleed mijn grootvader die ik zelf nooit heb gekend of gezien, op 52-jarige leeftijd aan een dodelijke hartaanval. Mijn vader verkeerde na dit overlijden in een staat van shock en had niet veel tijd om te regelen wat er geregeld moest worden. Ineens was ons zakenimperium onder onze handen aan het instorten. Toen het stof was gaan liggen, had

mijn vader geen cent meer over, kon hij het gezin niet meer onderhouden en niet langer het comfort en de zekerheid bieden waaraan de gezinsleden zo gewend waren.

Dit alles gebeurde binnen twee maanden, en alles wat mijn vader en moeder daarna nog hadden, waren twee Britse paspoorten. Zodoende was het Verenigd Koninkrijk de logische bestemming voor een nieuwe toekomst.

Sommige familiekwesaties waren nog niet geregeld, dus reisden mijn ouders nog een aantal jaar daarna heen en weer tussen Nairobi en Londen. Dat leidde ertoe dat Raj, mijn oudere broer, werd geboren in Londen, en ik vier jaar later in Nairobi.

Een nieuw leven opbouwen in een ander land viel niet mee. Mijn kindertijd bestond er voor een groot deel uit dat mijn vader en moeder zich allebei 16 tot 18 uur per dag in het zweet werkten in onze kiosk, waar ze kranten, sigaretten en levensmiddelen verkochten. Ze hadden beschikt over luxueuze huizen en auto's, en nu waren ze veredelde vakkenvullers: het verschil met hun oude leven was schrijnend. Maar ik had hun rijkdom nooit met eigen ogen gezien, en kon maar moeilijk begrijpen waarom ze zo hard en zo eindeloos veel moesten werken.

Nadat we onze geweldige Datsun tot de nok toe hadden volgestouwd, reden we weer terug naar onze winkel, waar ik stond toe te kijken hoe mijn vader, moeder en broer de dozen en kratten uitlaadden en in onze garage stalden. We gebruikten de garage nooit voor onze auto. Het was een opslagruimte, die niet mocht worden verkwist! Het was een kwestie van gezond verstand.

In de jaren zeventig en tachtig van de twintigste eeuw werkten vele uit Gujarati afkomstige Patels in krantenkiosken die ze zelf hadden opgezet. Het was een makkelijke en lucratieve manier om aan geld te komen, als je er maar hard genoeg voor werkte. Al snel werd onze achternaam als synoniem gebruikt voor de kiosken.

‘Zijn jullie allemaal familie van elkaar?’ vroeg een vriend wel eens.

‘Nee!’

Tjonge, dacht ik. Smith en Jones zijn toch niet de enige alledaagse namen?

De naam Patel is bijna zeshonderd jaar oud, en begon destijds als ‘*Path-Likh*’, waarbij ‘*path*’ staat voor een stenen plaatje en ‘*likh*’ voor ‘schrijven’. Historisch en traditioneel gezien was het onze rol om de kronieken te schrijven van de diverse koningen en prinses die heersten over de driehonderd toenmalige koninkrijken in Gujarat. Deze vaardigheid werd van generatie op generatie overgedragen en ontwikkelde zich verder in diverse zakelijke richtingen. Waar ter wereld de Patels ook heen gingen, overal boekten ze succes. Dankzij hun succesvolle verleden als ondernemer in Oost-Afrika gaven ze de Engelse banken in de jaren zeventig en tachtig al snel voldoende vertrouwen om onze families te financieren. Binnen de Gujarati-cultuur droegen alle familieleden bij aan het bedrijf, wat voor bedrijf dat ook mocht zijn, en daardoor beschikten ze (en beschikken ze nog altijd) over het vermogen om geld te sparen, en over een geloofwaardigheid die hun betrouwbaarheid vanzelfsprekend maakte.

Mijn moeder was gedurende haar eerste jaren in Deanshanger nog niet zo goed in Engels, maar wel zeer bedreven in wiskunde. Elke cent in de kassa kon worden verantwoord en daarmee leverde ze een enorme bijdrage, en dan hebben we het nog niet eens over de manier waarop ze zorgde voor het volledige huishouden en alle maaltijden.

Een paar jaar lang werkten mijn ouders dus in de winkel, en konden ze zo de bankleningen redelijk snel afbetalen. Raj zat in die tijd op school, en zelf speelde ik rond het huis met mijn vliegtuigjes.

In ons huis logeerde er altijd wel een gast of familielid: dat was typerend voor de Patels uit de Gujarati-cultuur. Er was altijd genoeg te eten en je was welkom zonder uitnodiging. De deurbel klonk, en weer kwam er een bataljon mensen ons huis binnen en was de lucht gevuld met de geuren van *masala chai* en zelfge-

maakte koekjes. Het werk in de winkel, het rumoer en het pittige Indiase eten voor de gasten, dat waren zo in het algemeen de thema's binnen ons huishouden terwijl ik opgroeide. Van tijd tot tijd keken we naar het journaal, en zagen we een zekere Margaret Thatcher die hoopte premier te worden. Haar sterke persoonlijkheid en scherpe bewoordingen spatten vaak van onze televisie. Na het nieuws ging mijn vader zitten discussiëren met zijn broers, en zat ik er een beetje bij, zonder ook maar enige politieke belangstelling. Maar ja, ik was dan ook nog maar een kind.

Van al die vele visites van vrienden en familieleden herinner ik me ook het bezoek van een vriend met de naam Deepak, die met mijn vader kwam praten. Het gesprek ging over een bepaalde spirituele 'goeroe' uit India die in het dorp zijn opwachting zou maken. Of ons gezin zo vriendelijk zou willen zijn om hem een middagje te gast te hebben?

In die tijd aten mijn vader, Raj en ik nog vlees, en kon mijn vader zo nu en dan ook best genieten van zijn glaasje rode wijn. Vanwege hun geloof eten veel hindoes geen vlees en drinken ze geen wijn. Maar wij waren geen vrome hindoes. We gingen nooit naar een tempel behalve als het uitkwam voor het een of andere festival, en dan alleen maar voor de gezelligheid en om de laatste roddels mee te krijgen uit het wereldje van de Patels.

Mijn vader zei ja, en een paar dagen later reed er een blauwe auto bij ons voor, met daarin een groep mannen in oranje mantels.

'Waarom dragen ze dat?' vroeg ik aan mijn vader.

'Niet de hele tijd vragen stellen, jongen, en zeg maar niet dat we vlees eten. Goed?'

Hij wilde maar al te graag dat ik mijn grote mond zou dichthouden en me niet zou laten ontglippen hoe dol ik was op mijn eieren en worstjes! Ik was nog maar vier en ik vond het allemaal nogal raar. Ik stond op de veranda die uitkeek op de voortuin, en deze scène met die oranje mannen kwam op me over als het deel van een sciencefictionfilm waarin de aliens op aarde landen

voor een invasie. Ik werd vreselijk bang en rende naar mijn kamer. Glurend door de kier van de deur zag ik hen zingen en chanten, en rood poeder op elkaars voorhoofd doen. Ik weigerde naar buiten te komen, met het dreigement dat ik zou gaan huilen. Uiteindelijk vertrokken ze en was ik nog altijd in leven.

Na een periode in Deanshanger kocht mijn vader een kledingzaak in België en verbleef het hele gezin daar een jaar lang. Raj ging naar de Amerikaanse school, en ik speelde in mijn een-tje thuis.

Toen er een jaar was verstreken, besloot mijn vader dat het voor ons onderwijs beter was om weer terug te gaan naar Londen. Onderwijs en de academische wereld waren zeer belangrijk binnen de Indiase cultuur. Niet alleen waren die bepalend voor je toekomst, maar ook voor het niveau van de klasse waaruit de familie van je toekomstige huwelijkspartner afkomstig zou zijn. Ouders als die van mij offerden alles op, werkten zo hard ze konden en deden alles wat verder nog nodig was om maar zeker te weten dat hun kinderen hoogwaardig onderwijs zouden krijgen.

Mijn vader wist dat Deepak in een prachtige groene buitenwijk woonde in Noordwest-Londen. De mensen in de wijk kwamen uit een zeer hoge Britse 'klasse', en dat trok hem aan. Papa wilde altijd dat Raj en ik zo veel mogelijk opstaken van de plaatselijke Britten. In zijn beleving beschikten zij over ongelofelijke gaven op het gebied van management, administratie en diplomatie. Dat was de enige manier waarop een klein eiland erin had kunnen slagen een enorm wereldrijk, dat een kwart van de totale landmassa op aarde besloeg, ongeveer driehonderd jaar lang in stand te houden. Dat gegeven fascineerde hem, en mij later ook. En dat was niet het enige: Jaymin en Sanjay, de twee kinderen van Deepak, gingen naar een hele goede staatsschool die bovendien geen geld kostte. Het was allemaal ideaal, in zijn ogen.

Aanvankelijk zei Deepak dat hij het goed vond als we bij hen in huis woonden totdat we zelf iets hadden gevonden. We zaten met

zijn achten op elkaars lip in een twee-onder-een-kapwoning, op loopafstand van de school.

En dat werd gaandeweg ons lot. Het werd mijn thuishaven, vanaf mijn vijfde totdat ik negentien was. Op deze plek begonnen alle bochten en wendingen die mijn levensloop zou gaan nemen.